

BÁCSKAI NAPLÓ

POLITIKAI NAPILAP.

AZ ORSZÁGOS KERESZTÉNYSZOCIÁLIS SZÖVETSÉG BÁCSMEGYEI HIVATALOS KÖZLÖNYE.

ELŐFIZETÉSI ÁRA:
Helyben házhoz hordva negyedévre . . . 1 kor. 80 fill.
Vidéken postán küldve negyedévre . . . 3 kor. 60 fill.
Egyes szám ára 2 fillér.

FELELŐS SZERKESZTŐ:
Dr. VERÉB GYULA.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:
Szabadka, IV., Rákóczi-utca 20. sz. Telefonszám 300.
Kéziratok nem adatnak vissza.
Hirdetések árszabály szerint.

Városi közgyűlés.

Nem kell állami főgimnázium.

Szabadka törvényhatósági bizottsága ma ismét tanubizonyosságát adta annak, hogy a keresztény nevelést mindenek fölött megbecsülendőnek tartja. Kezdték már hinni, hogy az anyagi előny hangoztatása, az anyagi javak dicsőítése Szabadka keresztény lakosságának a lelkét megtevesztheti. Ime, bebizonyosodott ismét, hogy rosszul kezdték hinni. A keresztény erkölcsök tisztelete ép még a lelkekben s ez fogja Szabadkát nagygyá növelni. Ez lesz majd a segítsége abban, hogy mikor az anyagi felfogás hatalmának segítségével természetellenes gyorsasággal nagyra nőtt magyar városok a bukással küzködnek, akkor Szabadka az ősi keresztény erőben a virágzás pompájában fog diszteni.

A főgimnázium államosítását javasolta a tanács. Fischer Jákó érvelt az államosítás mellett. Beszélt hosszasan, de beszédének érvei üresek voltak, kongtak s a mi pengett bennük az a pénz volt csupán.

Tanáraink megvádolásával kezdte. Kár volt. A mi tanárainknak van anyi szaktudása, mint Fischer Jákónak. Van több is. Egy hiányzik talán nekik, s ez az, hogy nincs oly jól jövedelmező kereseti forrásuk, mint Fischer Jákónak.

Ha terünk volna, kimutatnánk részletesen, hogy Fischer Jákó egyetlen érve sem nyom a latban. És épen ezért csodáljuk, hogy Biró Károly dr. polgármester ezen érveket helyeselni tudta.

Annál több elismeréssel tartozunk azonban Mukics Simon dr. országgyűlési képviselőnek, aki kimutatta, hogy a gimnázium jóságát nem az állami, vagy a községi jelleg határozza meg, hanem igenis a tanítás és nevelés mükéntje. Ha tehát jó gimnáziumot akar a város, akkor szerzeteseknek adja át a gimnáziumot. Ezeknek a nevelési és tanítási rendszere alapja a jövő nemzedék boldogságának. De köszönettel

tartozik Mukics Simonnak városunk azért is, mert megvédte a tanári kart, s így főgimnáziumunk tekintélyét is Fischer Jákó dr. izetlen vádaskodása ellen.

Ezen ügyben felszólaltak még Mukics Simon dr. indítványa mellett Szudárevics Ferenc dr. és Jandek Mátyás. A közgyűlés el is fogadta Mukics Simon indítványát, az izraelitákat kivéve, egyhangulag.

Es ez annál is inkább jellemző, mert bizony huzzák a vitákat, hogy a képviselők száma apadjon. Ezek azonban hűségesen kitartottak félegyig, amikor a gimnázium sorsa eldőlt.

Ki kell még emelnünk, hogy Mukics utalt a tanárok rossz anyagi helyzetére is és szavaira nagyon sok helyről hangzott a közbekialtás, inkább a fizetést emeljük, de nem államosítsunk.

Ezen ügyről külön is meg kellett emlékeznünk. Egyebekben a közgyűlés lefolyásáról szóló tudósításunk a következő:

Polgármesteri jelentés.

Bezeredy István, főispán, meggyitván a közgyűlést, Bolits József dr., főjegyző a póttárgysorozatot, majd a polgármesteri jelentést olvasta föl.

A polgármesteri jelentés kapcsán szóba került a Körös-érnek a Palicsfal leendő összeköttetése, mire Biró Károly dr., polgármester kijelentette, hogy ezen ügy gondoskodásának tárgyát képezi. A Körös-ér hasznosítására, illetve haltenyészési célra leendő bérbeadására vonatkozó ajánlat fekszik már a múlt tavasz óta a tanácsnál. Ezen ajánlat sorsa eldől nemsokára, s akkor a Körös-ér és a Palics összeköttetése a város nagyobb anyagi áldozata nélkül válik megvalósíthatóvá. A polgármesteri jelentést egyhangulag tudomásul vették.

Kossuth-szobor.

Mukics Simon indítványa, hogy a Kossuth-szobor helye a szent-István téren már most jelöltessek meg, került első sorban tárgyalásra.

A tanács javasolja, hogy a hely meghatározását halasszák azon időre, mikor a szent-István-tér egészen szabályozva lesz. Ekkor a szoborbizottság meghallgatásával tegyen a tanács jelentést a helyre vonatkozólag a közgyűlés elé. Az indítványt elfogadták.

Egyébb indítványok.

Mukics indítványára, a tanács javaslata alapján, kimondatott, hogy azon fák, melyeket magánosok ültettek a házaik elé, az ültető háztulajdonos birtokát képezi. Ezen határozat azonban előbb a belügyminiszter elé terjesztendő jóváhagyás végett.

Csernetics Lajos és társai indítványára feliratot intéznek a kereskedelemügyi miniszterhez, hogy Tompán hetipiac engedélyeztessék.

Takács Antalnak a városi zenészi állások betöltésére vonatkozó indítványa fölött napirendre térnek.

A topolyai ut kiépítése.

A kereskedelemügyi miniszter értesíti a várost, hogy a topolyai-utat a beruházási alapból kiépítteti.

Ezen tárgynál Fischer dr. szólal s elterve a tárgytól, felvilágosítást kér azon híresztelések felől, melyek a tanács eljárását mintegy meggyanusítják. Így például hogy Raichl Ferenc biztosítékát kiutalták, jóllehet ez szerződéses kötelezettségeinek eleget nem tett, s hogy az eredetileg tervbe vett klinker burkolat helyett makadam burkolatot alkalmaznak.

Biró Károly dr. polgármester kimutatta, hogy Raichl Ferenc kaucióját nem utalta ki, s hogy a makadam burkolatot egyenesen szak emberek tanácsára alkalmazzák, mert az alkalmazott klinker téglá céljának semmiképen sem felelt meg. Visszautasít minden gyanúsítást.

Fischer köszönettel és megnyugvással vette tudomásul a választ.

A majsai uti felüljáró.

Olvastatik a kereskedelemügyi miniszter leirata, melyszerint a majsai-uti felüljárót csak azon esetben hajlandó kiépíteni, ha a város 100.000 korona hozzájárulást biztosít.

A tanácsot, javaslata alapján megbizsa a közgyűlés, hogy új tárgyalásokat kezdjen az ügyben, mert a 100.000 korona hozzájárulást meg nem adja. E javaslatot annál is inkább elfogadták, mert Biró Károly dr. polgármester kijelentése szerint remény van arra, hogy a kormány kevesebb hozzájárulással is megelégszik.

Az új városház bolthelyiségei.

Vita támadt itt afölött, vajjon az új városházban engedélyezhető-e kávéház. Hosszabb vita után végre a közgyűlés négy bolthelyiséget kávéház céljára Sztipics Márknak és Székely Lukácsnak 15.000 korona évi hasznobérért bérbe adott.

Löwy Istvánnak bérbeadott egy bolthelyiséget évi 1000 koronáért.

Sirolin

Emeli az étvágyat és a testsúlyt, megszünteti a köhögést, váladékot, éjjeli izzadást

Tüdőbetegségek, hurutok, számarköhögés, skrofulozis, influenza

ellen számtalan tanár és orvos állal naponta ajánlva.

Mínt hogy értéktelen utánzatokat is kínálnak, kérjen mindenkor „Roche” eredeti csomagolást.

F. Hoffmann-La Roche & Co. Basel (Svájc)

„Roche”

Képbetű orvosi rendelésre a gyógyszerárakban — Árs Övegenként 4.— korona.

Donuszky Antalt ajánlatával, melyben sörösarnok céljaira kér az új városházában üzemeltetést, elutasítják.

A főgimnázium államosítása.

Ez volt a közgyűlés legfontosabb tárgya. A katolikus képviselők hűségesen kitartottak addig, míg a tárgyra nem került a sor. A tanács javaslata alapján felhatalmazást kér, hogy az állammal tárgyalásba bocsátkozhassék a gimnáziumnak államosítása végett.

Mukics Simon dr., Jandek Mátyás, Szudárevics Ferenc dr. felszólamlása után, akik az államosítást ellenezték, elfogadják Biró Károly hozzájárulása után Mukics Simon idítványát, melyszerint Biró Károly dr. polgármester, Mukics Simon dr., Gyelmis Gerő országgyűlési képviselő és Antunovits József dr. megbizatnak, hogy tárgyaljanak személyesen az összes magyarországi tanító szerzetesrendekkel a főgimnáziumnak átvétele végett, s a tárgyalás eredményéről tegyenek jelentést a közgyűléshez.

Pénzügyek.

A város a Mária Valéria kórháznak a szegényalaptól 100.000 koronát ad kölcsön.

A szerb templom átalakulására megszavazott 20.000 korona segély fedezésére szükséges összeg megszerzendő, s az ezen ügyben tett intézkedésekről egy hónap múlva jelentés teendő a közgyűlés elé.

A Varga Károly-féle ház megvételére tett ajánlatra a közgyűlés 50.000 koronát ígér a Petőfi-utcai Varga Károly féle házért. Ezen telekre építenék föl a polgári leányiskolát az egyik utcában, a másik utcában a tisztai étkezdét.

Egyéb ügyek.

A Hosszu-utcában téglajárdát, a Kölcsey és Magyar-utcaiban aszfaltjárdát létesítenek, ugyancsak a Grécy-utcában is.

A kereskedelmi iskola felügyelő bizottságába Gyelmis Gerőt választják meg.

Richter Nándor és Markusz János Sylvius főgimnáziumi tanárokat véglegesítik.

Több szabadságolási és segélyiránti kérvényt intéztek még el.

Kath. népszövetség Kunbaján.

Gyümölcsoltó Boldogasszony napján tartotta alakuló gyűlését a katolikus népszövetség Kunbaján.

A kora délutáni órákban már jókora csapat foglalta el az iskolatermet, hogy az alakuláson résztvegyen. A délutáni vesernye után nagyobb számú földműves asszony is jelent meg a teremben, hogy meghallgassa a beszédet mely a népszövetség mibenlétét ismerteti.

Főtisztelendő Hinger Péter, Kunbaja község agilis plébánosa három óra tájban megnyitja a gyűlést. Utal azokra az óriási károokra mit a hitetlenség, a vallási közömbösség okozott a többi katolikus államokban. Kifejti a védekezés módjait s ezek közt elsősorban a katolikus népszövetség célját, feladatát és szervezetét ismerteti, végül a népszövetség ellenségeit teszi semmivé népies, érthető, találó érvei által.

„Ha így egybefogunk, — végzi szavait a szónok — soha, semmiféle ellenség sem fogja megdönthetni a mi erős várunkat: a kath. népszövetséget, az ellenség mérges nyila mitsem árthat nekünk, azért szívem melegelem, lelkem egész buzgóságával ezt a fohászt hangoztatom: Eljen a király, éljen a haza, éljen a kath. meggyőződés és éljen a kath. népszövetség!”

Elnökül lelkes közfelkiáltással ugyan- csak főt. Hinger Péter, kunbajai plébánost választják meg. Ujnoválasztott elnök meghatott szavakban mond köszönetet.

A gyűlés aztán a következő csoportvezetőket jelöli ki: ifj. Eimviller András, ki a taggyűjtésben igazán figyelemre és dicsőre méltó fáradozással járt elől, ifj. Haasz Mihály, ifj. Freydingger András, id. Freydingger Mihály, Zettl Sebestyén és Szauter Sebő. A

tagok száma ma egyszázöt, de e szám hamarabb a kétszerezésére fog szökni.

Hódsághon.

Tegnap alakult meg itt is. leírhatatlan lelkesedés közepette a kath. népszövetség.

Elnöknek Fuchs József esperes piébánost, vezető elnöknek Korinyi Bélát választották meg.

VITA

SÓSKÚT FORRÁS VASMEGYE

ALKALIKUS NATRON-LITHION GYÓGYVIZ.

Orvosilag ajánlva: Hugsavas diathesis, köszvény-, cukorbetegség-, gyomor-, vese- és húgyhólyag bántalmaknál stb.

Mint üdítő és borvíz páratlan!

:: Bővebb felvilágosítással szolgál a ::

Központi iroda: Budapest, V., Váci-körút 54.

Főraktár: BEREGI LAJOS urnál Szabadkán.

Kapható gyógytárak, drogueriák és fűszerüzletekben.

50-5

Kongregáció tagfölvétel a gimnáziumban.

E hó 25-ikén a főgimnáziumban a lelket megragadó, lelket fölemelő szép ünnepély folyt le. Nem volt ott semmi gyönyörködhető, az ünnepély mégis oly, kedves, oly szép volt.

Az ünnepélyt „Veni sancte”-vel kezdték meg. Utánna következett Takács Félix a szent ferencrendi szerzetes beszéde. Beszédét egy hasonlattal kezdte meg; hogy valamint a szocializmus arra törekszik, hogy együttesen, egy zászló alatt, egy elvet valva, törekedjen egy cél felé, úgy egy százló alá kell sereglenie a magyar keresztény ifjúságnak, a kongregáció zászlója alá és egy elvet kell vallania, Krisztus elvét, egy cél felé kell törekednie a tiszta erkölcsi élet felé. Azután kifejtette, hogy a kongregáció szükséges és hogy miért szükséges. Ezt oly meggyőződéssel, oly szépen és bőven magyarázta, hogy még a legvadabb zsidó is belátta volna szavai igazságát. Azután beszélt a romlott ifjúságról s annak elfajult erkölcséről; majd buzdította a kongreganistákat, hogy legalább ők, kik Mária leventéi lesznek, kerüljék ezen romlott életet, kerüljék a kor romlott erkölcsét és iparkodjanak másokat is a romlástól vissza tartani. Majd buzdította őket igazi melegséggel igazi lelki atyaisággal, hogy legyenek mindig kongreganisták, ne csak addig, míg az intézet falai közt, előljárók pártfogása alatt lesznek, hanem ha onnan kikerülnek a felsőbb szakiskolában, az egyetemen, de legfőképpen az „életben” is. Fogadalmait necsak most, ezen ünnepélyes alkalomkor mondják és érezzék, hanem egész életükön keresztül.

Ne szégyeljük megvallani Krisztust, ne szégyeljük megvallani, hogy ők kongreganisták, hogy Mária leventéi.

Ezután következett az ünnepélyes tagfölvétel s ezt megelőzőleg a fogadalom elmondása. Nemcsak én, hanem a többi „öregebb” kongreganisták is nagyobb örömmel hallották, mint mondták el ezen ifju legények a fogadalmat s mint vették át örömtől dagadó kebelükkel és sugárzó arccal érmeiket és oklevelüket. A fölvétel alatt a többi, már akik régebben kongreganisták, szent énekeket énekeltek. (Boldog asszony anyánk s Szent Imre herceg.) Ezután egy igen szép részlet következett, (mit Hervanek Odön a kisebb kongregáció szeretett praesese nagy fáradsággal és munkával tanított be a kongreganistákkal és ez alkalomra) a „Magnificat.”

Végre befejezésül a „Pápai himnuszt, Hol szent Péter”-t énekelte a kongregatio. A szülők s általában a látogatók meglepődve távoztak; azzal a tudattal, hogy fiaik oly

helyre kerültek, oly egyesületbe léptek, a melynek tagjává lenni, ha nem is dicsőség, de mindenesetre tisztesség.

Most pedig köszönetemet nyilvánítom az igen tisztelt közönségnek, hogy kongregatióink szerény ünnepélyét meglátogatták és fényét emelték. Mély tisztelettel;

M.

a szabadkai nagyobb Mária Kongregáció rendes tagja.

Halljad Izrael.

— Néhány szó a talmudról. —

Singer Bernát dr., a B. H. tegnapi számában válaszol a mi válaszukra.

Elismeri, hogy nem olvasta Petrányi ur cikkeit s így méltatlanul vádolta nem tudással. Ha olvasta volna a cikkeket, csak tévedésekkel vádolta volna. Tehát takarodó. És meg vagyunk győződve, hogy a vita végén tévedésekkel sem fog vádolni.

A Husz kérdésben ismét igazolni akarja azon eljárást, melyet a zsidó szolidaritás tanúsított. Azt mondja, hogy Husz, ártatlanságát hangoztatva az akasztófa alatt, sokaknak az ítélet helyességében vetett hitét megingatta. Ugy tünteti föl a dolgot a rabbi ur, mintha mi azt állítottuk volna, hogy minden zsidó azonosnak gondolta magát Huszszal. Pedig mi nem azt mondtuk, hanem mondtunk annyit, hogy Husz megmenetése érdekében mindent elkövettek a zsidók, még azok is, akiknek a hitét Husznak bünyességében Husznak az akasztófa alatt elmondott szavai nem ingatták meg. Ez más, nem pedig az, amit a rabbi ur mond. Mindent megmozdítottak pedig azért, mert a zsidó ártatlanságot a zsidók a keresztények előtt minden áron be akarják bizonyítani, s mert a talmud bűnnek tartja azt, ha nem zsidó ítélkezik zsidó fölött.

Hogy Husz mért hangoztatta ártatlanságát? A talmud azt mondja, hogy a haláltól való megmenekülhetés okából még a hamis eskü sem bűn. Ezt csak azoknak az őskeresztényeknek a kedvéért írjuk meg, akikre rabbi ur hivatkozik. De meg nem tartja rabbi ur különösnek, hogy Husz érdekében épen az akasztás előtt mozdultak meg? Hiszen azelőtt is hangoztatta ártatlanságát. Bizony ez különös. Am de az akasztás előtt nem mozdultak meg azért, mert biztak a megkegyelmezésében. Ez az igazság rabbi ur.

A B. H. és Füg. című lapokban megjelent cikkekre vonatkozó állításaira csak néhány szót. Azt hisszük, hogy rabbi ur ezen cikkeket sem olvasta s csak utólagos információ alapján állítja teljes jóhiszeműséggel, hogy azokban nem volt más, mint küzdelem a halálbüntetés ellen, Volt bizony. Egyébiránt nem különös-e, hogy épen Husz kivégzése után irtak olyan vehemenciával a halálbüntetés ellen?

Ezek után írja még, tisztelt rabbi ur, a következőket;

A B. N. írja: „De vajjon igaza van-e dr. S. B.-nak mikor ezeket írja? Nevetséges feltevés, hogy a bántotta Huszt és a mármárosi zsidókat, hogy nem a talmud törvénye szerint hajtották végre az ítéletet. Mi ezt egyetlen szóval sem állítottuk, nem állította más sem.” — Hát bocsánatot kérek de igazságom bebizonyítás végett leközlöm az ide vonatkozó szavakat. „A mármárosi orthodox hitközség bizonyos tekintetben magáéva tette ennek a szerencsétlen véget ért hitorsos ügyét. Ugyan miért tette ki magát így? Nem azért, mintha zsidót nem volna szabad orthodox felfogás szerint kivégezni, hanem azért, hogy a nemzsidók törvénye itélte halálra és hajtotta azt végre.” Két sorral utánna: „Husznak elíteltetése és kivégeztetése azonban a keresztények által történt, ezt a mármárosi orthodox zsidók mérhetetlen szégyennek tartják, melyet le kell mosni minden áron.”

Tisztelt rabbi ur, itt elkövetett egy hibát. Nem idézte végig a mi válaszuk szövegét. Kihagyta belőle ezt: „Hanem igenis mondtunk annyit, hogy a talmud bűnnek

tartja, ha zsidót nem zsidó merészel elítélni, bántalmazni, büntetni, meg ha bűnös is ez a zsidó." Ez ugyanaz, amit rabbi ur Petrányi ur cikkéből idéz, hogy ránk piritson.

Mert tessék csak, rabbi ur, a saját szavaira vigyázni. Rabbi ur az ítélet végrehajtásáról beszél. Ez maga az akasztás aktsa, a végrehajtása az ítéletnek. A halálos ítélet végrehajtása szabályozva van-e a talmudban? Ha mi azt állítottuk volna, hogy azért mozdultak meg a mármarosiak, mert nem a talmudban meghatározott ceremóniákat használták, akkor igaz lenne igen tisztelt rabbi urnak, így azonban nekünk van igazunk, amit Petrányi urnak a rabbi ur által önmaga ellen idézett szavai igazolnak.

Holnap folytatjuk a vita közlését.

A „Bácskai Napló”
szerkesztősége.

HIREK.

Tájékoztató.

Március 29. Kladek László felolvasása d. u. 4 órakor, a kath. legényegylet dísztermében.

Március 30. A szent Vince egyet közgyűlése délután öt órakor, a Szent Teréz plébánia hivatalban.

Április 2. és 3. Gyermeknap.

Április 13. A filharmóniai társaság második hangversenye a városi színházban.

— **Adomány.** A helybeli szerb nőegylet és szerb dalárda a katolikus népkönyha részére 20 koronát küldött be. A nemes szívű adományért fogadják az elnökség hálás köszönetét.

— **Zenedék és a gyermek liga.** Zenedék igazgatója, Lányi Ernő az Országos Gyermekliga javára rendezendő nagyszabású nyilvános növendék hangversenyét (folyó évi április 5-ről április 4-re) szombatra helyezte át, nehogy összeesék az ugyancsak április 5-én tartandó szintén a Gyermekliga javára rendezett sétahangversenynyel. A zenedei hangverseny jelzett napon délután négy és fél órakor a városi főgimnázium tornatermében fog megtartatni.

— **Iskolalátogatás.** Nagyságos és főt. Zundl Péter prépostkanonok érs. főtanfelügyelő f. hó 24-én estefelé Mélykutra érkezett, hogy a községben és pusztán Tinóvárosban levő r. kath. elemi iskolákat hivatalos minőségben a Felső-Bácskára kiterjedő főtanfelügyelői útjában meglátogassa.

— **Halálozás.** Zentai tudósítónk írja: Wendörfer József postafőnök tegnapi délután a gőzfürdőben hirtelen elhunyt.

— **Eljegyzés.** Petrik Andor szabadkai lakos eljegyezte Fodor Erzsike kisasszonyt Szabadkáról.

— **Tiszteletbeli aljegyző.** Bezeredy István főispán, Dobó Árpád drt. tiszteletbeli aljegyzővé nevezte ki.

— **Pipaszár gyár halottja.** Több panasz érkezett már hozzánk, hogy a faipar részvénytársaságban sok szerencsétlenség történik, állítólag azért, mert nem alkalmaznak szakmunkásokat. Tegnapi délután a körfűrésznél alkalmazott Porbity Milán napszámosnak vágta el a körfűrész az ujját. A szerencsétlen embert részesítették ugyan orvosi kezelésben, de ez sem segített rajta, mert ma vérmérgezés következtében meghalt.

— **Füstbe fult gyermek.** Paska János, öt éves kis gyermekét a szobában egyedül hagyta szülei, akiket a kenyérkeresés gondja elszólitott hazulról. A kis gyermek gyufával játszhatott s így gyujthatta meg a szennyes ládában a szennyes ruhát. A tüztől megijedt fiúcska az ágyba mászott. A fojtó füst itt ölte meg. A tűz csak a szennyes ruhát pusztította el.

— **Munkások sorsa.** Réti László, reinitzfalvi lakos a vasuti rakodón foglalkozkodott munkaközben a lábát törte. — Munkaközben törte el a lábát a Széchényi-téren fakivágással foglalkozkodó Kuluncsics Pál, harmadik-köri napszámos is.

— **Ellopott utibörönd.** Marczics István panaszt emelt a redőrségnél, hogy tegnap délután, a vasuti állomás II. osztályú várótermében ismeretlen tettes ellopta az utiböröndjét, melyben a ruhaneműeken kívül két vöröskereszt és egy bazilika sorsjegye volt.

Ne köhögj!! Igen ám, de muszáj. Ki mondja azt neked? Vegy egy üveg Illés-féle törvényesen védett utifü kivonatot, amely a legbiztosabb szer köhögés, rekedtség s mellfájás ellen, még a legmakaesabb eseteknél is. Az Illés-féle utifü kivonattól három-négy nap alatt úgy elmúlik a köhögés és egyéb bajai, mintha soha sem lettek volna. Hála és köszönőiratok az egész országból. — **Ára livegenként 1 korona.** — Kapható a készítőnél: **Ifj. ILLES ANTAL** vörös kereszt gyógytárában Szabadkán, Eötvös-utca (bankpalota, régi posta helyén). Megrendelések vidékre utánvét vagy a pénz előleges beküldése mellett eszközölhetnek. 325-3

Ének egy régi demokrata népgyűlésről.

Most, hogy a keresztény szocializmus mind nagyobb tért hódít, sok oly dolgot elevenítenek fel elvbarátaink a régi demokrata világból, a mely épséggel nem válik becsületére a népjogokat teli torokkal hangzó szocialdemokráciának.

Tegnap Sebesicsen járván, a többi között egy feljegyzésre érdemes régi demokrata népgyűlés dicső (?) történetét volt szerencsém egyik egyszerű földmunkás elvbarátunk szájából végighallgathatni.

„Sztankó Bik” (becsületes nevén Sztankó Aladzió) nagy emberük volt hét évnek előtte a vöröseknél. A hol csak megfordult, mindenütt a legnagyobb buzgósággal agitált és pénzelt. Sok hívet szerzett a világot megváltó szocialdemokráciának s még sokkal több piculát a lapos bugyelárisának.

Mindenütt úgy fogadta az egyszerű földhöz ragadt bunyevác nép, mint a Messiást s így egy elmondott agitációs beszéd után mindenik úgy fizetett mint a köles.

Képzelték tehát kedves olvasóink, hogy bizony ennek következtében nagyokat mulathattak ő kelme.

Különös előszeretettel járogatott el Sebesicsre, a kis-boszniaiak közé. Ezek ugyanis minden szó nélkül a legderekasabban fizettek.

Néhány látogatás után, a népgyűlések fényes sikereitől elkábítva, egyszerre csak avval az indítvánnyal áll elő a mi Sztankó barátunk, hogy tartsanak egyszer benn a városban is népgyűlést. A felpuskaporozott elvtársak persze kapva-kaptak az indítványon s rögtön meg is kérdezték a derék indítványozótól, hogy mit is tegyenek. Mire Sztankó Bik röviden előadta, hogy szedelődzködjenek össze minél nagyobb számmal, készítsenek az asszonyok számára vörös bluzokat, s őket is hozzák el a népgyűlésre.

Az asszonyok nagyobb része tiltakozott az új maskara ellen, de hiába, a papucs alatt görnyedező elvtársak nejeit kivéve, a többinek mindnek ki kellett rukkolnia.

A népgyűlésre kifizített napon egy egész gárda felpakolt s büszkén tartott a városháza felé. Néhány óra alatt szép tömeg verődött össze, de a szónok sehoggy sem akart előkerülni.

A férfiak néhány rövid félórai várakozás után a szónok keresésére indultak s a mint előre sejtették, meg is találták ő szónokságát a rendes szokott helyén: egy eldugott korcsmában, a hol néhány boros alaknak mondta el azt, a mit a városháza előtt kellett volna elmondania. — Persze nagy volt a meglepetése, a mikor a váratlan szónokkeresők megtalálták, de hát nem hiába népcsaló a népcsaló, hogy rögtön ügyes ötlete ne támadjon.

S ezért, mintha a szónokkeresők lettek volna a hibásak az ő távolmaradásának irgalmatlanul elkezdte szidni őket, hogy még fiakkert sem küldenek el érte, pedig ez a dolog rendje. Mire egy fürgelábu elvtárs azonnal ész nélkül fiakkert rohan s a szónok rendelkezésére bocsátja azt.

Ez már láthatóan kiengesztelte őt s uri módon beledobván magát a fiakkertbe a leggyorsabb galoppot parancsolta.

A fiakkert pedig, a parancsnak híven eleget tévén, örült gyorsasággal végig vág-

tatt a városon. A szónokkeresők meg lóhalálában a vezér után szaladtak abban a hiszemben, hogy az a városháza elé hajt.

De minő keserves csalódás érte őket, mikor a városháza elé értek! Kocsiról és szónokról itt mitsem tudtak, kocsit és szónokot itt senki sem látott.

A reményökben másodszer is csalódotak újból bejárák a várost, hogy a szónokot valahol megtalálhassák, de hiába. Még ma is köröztetik, de eredmény nélkül. Azt mondják, hogy Amerika felé vitorlázott.

Ime, így bántak el a világot megváltó szocialdemokrata vezérek kezességű teremtésű híveikkel abban a boldog időben, a mikor egyedül ők voltak az urak.

Sokak előtt el is vesztették már hitelüket és sokan fordítottak már hátat a munkások keserves filléreire élősködő s népbolondító szocialdemokráciának.

Folyó hó 27-én, pénteken este
színelőadás után

TOMBOLA
az Otthon kávéházban.

A zenét Bodrics Miska kifizető zenekara szolgáltatja.

Versendi Gyula,

342-2-2

az „Otthon” kávéház tulajdonosa.

SZÍNHÁZ.

Cifra nyomorúság.

Csiky Gergelynek e régi, jó színműve kedden került színre igen jó előadásban. A kitűnő szerző hatásos jelenetei mély benyomást tettek a közönségre. Igaz ugyan, hogy a darab néhány részlete nem korszerű már, mert a tisztviselők helyzete mai nap nem annyira nyomorúság, mint volt ez időben, mikor a Csiky a darabját megírta, azután némely esetben a jellemfejtés sem kielégítő, (mint pl. Bellának felébredt szerelme Mádi Simon irányában,) azonban az élethű, kedves alakok, s a nagy erővel megfestett jelenetek megérdemelték a felelevenítést, úgy, hogy a nézők nem bántatták meg a színházban töltött idejüket.

Valamennyi szereplő közül Bogyó Zsiga és Szigethy Andor tűnt fel ügyes játékkal. Előbbi Csoma Bálint napidíjas írónak, utóbbi Mádi Simon szerepét alakította kifogástalan kidoigozásban. Bogyó Zsiga távozása mindenesetre hátrányára lesz a társulatnak, mert értelmes és igen használható művészet veszt el benne, Szigethy pedig mai szereplésével is bebizonyította, hogy reátermelt a síheder szerepkörre. Jól alakították még Markovics (Bella), Tóth Ilona (Eszter), Zalay Irma (Zegényei Tarhénia), Virányi (Poprádi) és Könyves (Bálnai) ellenben szerfölött gyöngye, kifejezéstelen alakítás volt Vándori Tarcali Jenője és Szabó Dánielné Zegényei Zenóbiája.

Gésák.

Sidney John táncos operettjét vasárnap este ismételték meg. Ruzsinszky és Solyom szép hangját tapsolta leginkább a hallgatóság, de a többi szereplők is elfogadható alakítást produkáltak.

* **Gyermek.** Jövő héten kerül bemutatásra Gyermek. Abonyinak a nemzeti színházban nagy sikert aratott ujdonsága.

Hol szerezzük be szükségleteinket!

Képeskönyvek, ifjúsági iratok, díszmunkák, imakönyvek, levélpapírok dobozokban, író- és rajzszerkek legalkalmasabban beszerezhetők

HEUMAN MÓR

... könyv-, papír- és írószerekbeszerzésében ... Szabadkán, főtér, Szentháromsággal szemben.

REGÉNY.

AZ ANTIKRISZTUS CSODÁJA.

Fordítja: **Körmöczy Ernő.** 87

Mindjárt a rákövetkező napon Signor Antonio felesége, Donna Emilia látogatott el a templomhoz, hogy San Pasqualenak, a leghasználhatóbb szentnek tanácsát kérje ki. Mert bizony az ősz óta nagyon gyengén látogatták Don Antonio színházát. Hiába! A nép szükében volt a pénznek, mulatságra sehogyan sem tellett.

Don Antonio most már azon törte fejét, miként lehetne egy-egy előadást kevesebb költséggel kiállítani. Ezentulra már egy pár lánngal kevesebbet égetett, s a pompás, fényesen szerkesztett díszleteket sem alkalmazta mind.

Csak hogy ez elhibázott gondolat volt tőle. Mikor a közönség kedve amugyis megcsappant, hogy a színházat látogassa, valóban ügyetlenség megkurtítani a hercegnők uszályát, meg a királyok koronáján az aranyfestéket kimélni csak azért, hogy több maradjon a konyhára.

Még hagyján, ha más társulatnál teszi meg az ember, de marionettszínháznál, minden ily önkényes változtatás csak gyengíti a bevételt. Ennek pedig kizárólag az az oka, hogy a marionettszínház közönség jobbjára a serdülő ifjúságból kerül ki. Erettebb közönség még fölérte valahogy, hogy a kiadást néha-néha mérsékelni kell, de biz a fiatal-ság csak egyfélékép kíván minden darabot.

A közönség egyre fogyott, s Don Antonio is azon mértékben szorította meg a kiadást. A két hegedűs, Elia apó meg a Tomaso testvér, kik a felvonások közt szoktak játszani, most már valóban fölöslegessé váltak.

Ez a két vak egyébképen szépen keresett azzal, hogy a halottasházakban meg a sátoros ünnepeken szerepelt, s ugyancsak jól fizették őket. Azért Don Antonio rövidesen kiadta az utjukat, s színházába egy kintornást szerzőtetett.

S épen ez volt a veszte. A sok város-beli suhanc meg inassereg egymásután maradozott el tőle. Tudni sem akatak arról a nyikorgó szerszámról. Osszebeszéltek, hogy a színháznak addig tájékára sem néznek, míg a két vak zenézt vissza nem fogadják. S szavuknak álltak. Don Antonio bábuí most ott ugrálhattak a bábmészködő, üres padok előtt.

Ez a sok siheder máskor inkább a vacsoraidőt koplalta végig, semhogy elmulassa a színházat, most nem is mutatta magát a közelben. Biztosra vették, hogy Don Antonio utoljára is beadja a derekát, s a darabokat szokott módon adja majd elő.

Csak hogy Don Antonio valódi művész-családból származik. Atyja és bátyja szintén bábszínháztulajdonosok, sógora, s rokonai egy szálíg mind értenek ehhez a mesterség-hez. O maga tán mégis a legügyesebb köztük. Olyan hangutánzó, hogy messze vidéken sem találná párját; egész sereget bábut egyszerre tud mozgásba hozni, s a nagy Károly-ról szóló krónikához az egész szöveget ki-vülről tudja már.

Don Antonio művészlelkét szörnyen bántotta az ifjúság eljárása. De nem tudta magát rászánni arra, hogy visszafogadja a két vak muzsikust. O úgy kívánta, hogy az ő művészetét, s ne ezeket jöjjenek bámulni a színházba.

Fordított egyet eddigi módszerén, s a legjobb, a legfényesebb darabokat szedte elő, — de újra hiába.

(Folyt. köv.)

Szerkesztői üzenet.

K. Kula. Annyira magánügy, hogy lehetetlen közölnünk.

K. E. Bocssásson meg, ha egy kicsit megkurtítottuk, de szükiben voltunk a helynek.

P. Horgos. A hátralék március végéig szól és a megindulás első félhónapjára.

Nyomatott a kiadótulajdonos, Szabadkai Nyomda- és Hirlapkiadó-vállalat mint szövetkezet könyvnyomdájában.

239/1908. végrh. szám.

343 1-1

Árverési hirdetmény.

Alulírott bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t. c. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a szabadkai kir. törvényszéknek 1908. évi 221. számú végzése következtében Kovács Mihály szabadkai lakos javára özv. Maurer Alajosné szabadkai lakos ellen 500 kor. s járulékaik erejéig 1908. évi január hó 19. én foganatosított kielégítési végrehajtás útján le- és felülfoglalt és 213 koronára becsült következő ingóságok, u. m.: butor és egy lánc Tompa-Szkender-járási homok föld tulajdonjoga nyilvános árverésen eladatnak.

Mely árverésnek a szabadkai kir. járásbíró 1908-ik évi V. 136/2. számú végzése folytán 500 kor. és eddig összesen 77 kor. 30 fillérben bírólággal már megállapított költségek erejéig, Tompa pusztán leendő megtartására 1908. évi április hó 7. napjának délelőtti 11 órája, a VII. kör. Lakatos-utca 303. sz. házban leendő megtartására 1908. évi április hó 8-ik napjának délelőtti 8¹/₄ órája határidőül kitézetik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatalnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t. c. 107. és 108. §-ai értelmében készpénzfizetés mellett, a legtöbbet ígérőnek, szükség esetén becsáron alul is el fognak adni.

Amennyiben az elárverezendő ingóságokat mások is le- és felülfoglaltatták és azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. évi LX. t. c. 120. §-a értelmében ezek javára is elrendeltetik.

Kelt Szabadkán, 1908. évi március hó 23-ik napján.

Bende,

kir. bír. végrehajtó.

Abrasits Mihály

épületbádogos Szabadkán.

Készít az épületbádogossághoz tartozó minden munkákat, torony fődéseket, toronytető javítást és festést, kereszt- és gömb-aranyozást, valamint villámhárító felszerelést állvány nélkül. 144-73

Szőlőoltványokat

szállít, faj-tisztaságért jótállva leg-dusabb választékban a már évek óta első-nek és legmegbízhatóbbnak ismert:

Küküllőmenti első szőlőoltvány telep

tulajdonos: CASPARI FRIGYES,
— Medgyes 46. sz. (Nagyküküllő megye). —

Tessék képes árjegyzéket kérni!

Az árjegyzékben található az ország minden részéről érkezett elismerő levelek, ennél fogva minden szőlőbirtokos megrendelésének megtétele előtt az ismerős személyiségektől úgy szó, mint írásbelileg bizonyosságot szerezhet magának fenti szőlőtelep feltétlen megbízhatóságáról. 126-47-34

SZOLID FIATALEMBER

oly kath. családot keres, ahol családias és teljes ellátásban részesülhetne. Bővebb felvilágosítás: a Kiadóhivatalban!

Keresztény cégek.

Pártoljuk a keresztény kisiparosokat és kereskedőket.

Abrasich Mihály

bádogos. Szabadka, I., Kazinczy-utca 83.

Dániel A. József

cserépkályharaktára. Szabadka, VI., Harmat-utca 275. Telefonszám 148.

Fekete, Ivandékits és Társai

kézmű- és divatáru kereskedése. Szabadka, VII., Szt-István-tér 10. Telefonszám 371. Legelőbb bevásárlási forrás.

Filoy Jenő

könyv- és papirkereskedő. Szabadka, I., Damjanich-utca 106.

Fimpl István

cukrász. Szabadka, VI., Deák-utca 3. Telefonszám 206.

Fierst István

cukrász. Szabadka, I., Eötvös-utca 85. Telefonszám 381.

Fuschek Mária

virágkereskedő. Szabadka, I., Egressy-utca 23. szám.

Gálik János

bádogosmester. Szabadka, VIII. kör, Kossuth-utca 1.

Kovács Béla és Társa

varrógép- és kerékpár-kereskedése. Szabadka, Kazinczy-utca.

Kövecz Erzsi

női kalapárus. Szabadka, VIII. kör, Kossuth-utca 22.

Majláth Gergely

cserépkálya készítő. Szabadka, II., László-utca 387. Telefonszám 392.

Mészáros Gábor utódai Blaboly és Társa

vaskereskedő. Szabadka, VI., Deák-utca 15. Telefonszám 72.

Milánkovics András

kézmű- és divatáru kereskedő. Szabadka, VI., Deák-u. 18. Telefonsz. 377.

Milánkovics Simon

férfiszabó. Szabadka, IV., Rákóczi-u. 22.

Szalay Gyula

esztergályos. Szabadka, I., Damjanich-u.

Szombathy Károly

fényképész. Szabadka, VI., Deák-u. 3.

Tumbász Ferenc

kézmű- és divatáru kereskedő. Szabadka, VII., Szt-István-tér 358.

Turbók József és Társa

egyenruha készítő és polgári szabó. Szabadka, VIII. Szt-István-tér 1.